

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 172 (3334) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Jelentős német erősítések érkeztek Sziciliába

Több helyen ellentámadással felelt a tengelyhaderő az angolszász általános támadásra. Etna-vonal előterében súlyos harc dúl

Amerika elkezdte a béke felőli tapogatózást

(P. A.) Az óceánon átröpült Newyorkból Olaszország felé az első békegalamb, mely azonban inkább karvaly alakját viseli és ragadozó indulatokkal röpköd, nem a szelídség szárnyacsattogásával. Olajág helyett suhogó vesszőket hozott, melyek egy nép lelkére akarnak korbácsütéseket mérni. Hét pontot írnak az olasz nép elé, amelyekből még valamennyire magyarázható az, ami az olasz hadsereg és az olasz hajóhad ellenállásának megszüntetésére, valamint az olasz földön lévő angol-amerikai szövetséges hadifogoly elbocsátására vonatkozik. Azonban még ez a két pont is egyoldaluan, az ellenfél másoldalu felajánlása nélkül nem fegyverszüneti egyezség tartalmát foglalja magában, hanem csak diktálás, mintha legyőzött és letiport ellenfélhez szólna.

A fegyverszüneti ajánlat csak kölcsönös szolgáltatások egyensúlyával jelenthet komoly lépést. Roosevelték maguk is elismerik, hogy Olaszország még ellenáll, tehát leverve nincsen, s hogy az ő ellenállásának megszüntetése Roosevelték szempontjából szükséges volna. Tehát, ha fegyverszünetet akarnak, akkor nekik is fel kell ajánlaniok a támadások megszüntetését. Ilyen ellenajánlat nélkül tulajdonképpen azt kívánják, hogy ők küzdelem nélkül továbbhatolhassanak Olaszországban, vagyis hogy az olaszok segítsék ellenfeleik hadműveleteit. Hasonló az eset a hadifoglyokkal. Ha nem a hadifoglyok kölcsönös kicserélését teszik ajánlatba, akkor szabadságot kívánnak maguknak, de cserébe szolgáltatást kínálnak ellenfelüknek.

De hát — amint mondtuk — még ez a két egyoldalú feltétel úgy ahogy magyarázható. Mondhatják, hogy az alkut valamivel kezdeni kell, s ebbe a kezdésbe beletartozik, hogy a taktikai előnyben levő a másiktól kíván előbb valami teljesítményt. Azonban a többi feltétel már mind olyan, ami csak megalázást foglal magában. Hogy Olaszország a maga megszálló csapatait a Balkánról és Franciaországból vonja vissza; hogy a németekkel való katonai szövetségét szüntesse meg; hogy hadianyagait szolgáltatassa ki az angolszász szövetségnek: ezek mind olyan feltételek, melyek Olaszországot azoktól a biztosítékoktól kívánnák megfosztani, melyek az ő tisztességes békekötéséhez mintegy zálogul szükségesek. Az is kegyetlen gúnyolódás, hogy Roosevelt, a mostani világháború egyik leg tudatosabb felidézője, Olaszországtól kívánja a háborus bűnösök letartóztatását.

A hetike feltételek megkoronázása

azonban az, hogy Olaszország maga föltölt ismerjen el egy angol-amerikai-szovjet kormánybizottságot. Tehát, hogy éppen Olaszország, az európai kereszténység ősi földje adja oda magát a bolsevizmus uralma és intézkedése alá. Ilyent csak azok kívánhatnak, akik a templomrombolásokat hadicélnak és háborus vitézségnek tudják tekinteni. Talán el tudják ezek képzelni azt is, hogy ahogyan ők majd együtt kormányoznák a szovjettel Olaszországot, hát még a pápát is be tudják majd vonni Stalin mellé kormányzó társnak. Nagyon szadista elképzelés. Eppen azért magában is hordja azt a végzetet, hogy se háborus,

se diplomáciai lépésként komolyan szóba nem jöhet.

Legfőleg abból a szempontból kelthet figyelmet, hogy ime, Amerikában már érettnék látják a világhelyzetet a béke utáni tapogatózásra. A tapogatózást a maguk dúrva és hányaveti módján kezdik ugyan, de kezdik, s ők kezdik meg, akik a maguk idegháborús ijesztgetéseivel úgy akarják föltüntetni magukat, mintha ők volnának urai az egész világháborus helyzetnek. Hogy nem ők az urai ennek a helyzetnek, azt ez a tapogatózásuk is elárulja. Szeretnének föltűlkerülni, de ezt is csak úgy tudják elképzelni, hogy még Olaszország meg-

szállásában is a szovjet segítsen nekik. Ezzel a kapkodó ösztönszerűségükkel leplezték le legjobban magukat, s a maguk gyöngeségét, a mindenen való béke iránti mohóságukat és az erre kényseredett rászorultságukat.

A karvaly-képző és karvaly-indulato fegyverszüneti feltételek uszoras tartalmauk. De arra mégis jók, hogy az uszorasok megszorultságát ki lehessen olvasni belőlük. A háború füstje között, ha léleksértően is, de útát törtek, hogy fölkeltssék a jó visszahatást a becsületes békeről való gondolkozásra. A karvaly utat tört, hogy az igazi békegalamb is felröppenhesen.

Az olaszországi helyzet megszilárdulásának jelei mutatkoznak

Algirből jelentik: (B. T.) Az algiri rádió jelentése szerint jelentős német erősítések érkeztek Sziciliába.

A Pest írja: Zürichi jelentés szerint a szövetségesek haderőinek vasárnap délelőtt Sziciliában megindított általános támadására a tengely több helyen ellentámadással felelt és az arcvonal középső részét fenyegető át-törő kísérleteket megkísérelte. Egyes szakaszokon, különösen Nicosiától és Agirától északra a szövetségesek némileg előrejutottak s felvonulokban vannak a tengely védelmi vonala ellen. Az ugynevezett Etna-szakasz előterében kedd reggel óta súlyos harc folyik. Az ellenséges támadás súlypontja az Adranói szakaszon van, nyilván azért, mert Eisenhower itt szeretné kettészakítani a tengely védelmi vonalát. A németek ellentámadásai azonban súlyos veszteségeket okoztak. A 8-ik brit hadsereg vonalán is növekszik a támadások terjedelme és hevessége.

Berlinből jelentik: (B. T.) Diplomáciai körök úgy vélik, hogy különböző jelek az olaszországi helyzet megszilárdulását bizonyítják. Ezek a jelek egyelőre inkább lélektani természetűek és elsősorban az olasz sajtó megváltozott arculatán észlelhető. A lapok ugyanis, olyan módon írnak, hogy nem lehet semmiféle kétség sem a széles néprétegek és vezető olasz személyiségek álláspontjáról Anglia és Amerika szándékaival kapcsolatban. Erre vezetnek vissza Berlinben azt a tényt is, hogy az olasz hadsereg ellenállóereje napról-napra növekszik.

Olaszország legnagyobb sértésnek tartja Roosevelt békeajánlatát

Róma. (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A „Giornale d'Italia” írja: Minden olasznak, ha igazi olasz, gondolnia kell arra, hogy a háború folytatódik, a helyzet súlyos és támogatni kell azt, akinek volt bátorsága elfogadni ilyen nehéz örökséget. Nem szabad senkinek sem azt hinnie, hogy az ilyen helyzetet meg lehet oldani egy nap, vagy egy hónap alatt. Háború nehezedik reánk és a háború folytatódik. A jelenlegi helyzet olyan nemzeti és nemzetközi kérdéseket foglal magában, amelyeknek megoldása nem

történhetik meg egy csapásra. Az olaszoknak be kell látniok, hogy ha becsülettel akarnak kijutni a nehézségekből, vállalniok kell továbbra is a harcot és a vele járó szenvedést.

Az „Italia” című lap „Megvédelmezendő örökség” cím alatt azt írja, hogy minden olasznak meggyőződéssel kell vallania a legnagyobb örökség: a becsület megvédelmezését, különösen azokban a súlyos órákban, melyekben Olaszország ma él. Semmi sem sérthet meg bennünket mélyebben — írja a lap — mint az

hogy népek, melyek ma ellenségeink, éppen abban az érzsében akarnak bennünket megtámadni, melynek minden olasz büszke öre. Az ellenséges feltételeket közelebből vizsgálva, láthatjuk, hogy ezek olyan megvetést tartalmaznak irányunkban, amelyeket alig lehetnek azok a pontok, melyek a megadást követelőkk előtt természetesen látszanak. Benne rejlik ezekben a szándékokban, hogy Olaszországot azokhoz a népekhez tegyék hasonlóvá, amelyeket Versaillesben más nemzet gyámságára bízta, amíg megérnek a civilizáció áldásainak megbecsülésére. Felemeljük szavunkat a méltóságunk ellen irányuló eme merénylet ellen és megvédelmezzük magunkat. Az ellenségnek nincs min csodálkoznia, éppen ellenkezően, mi vagyunk azok, akik méltán csodálkozhatunk az ő szerénytelenségükön. Válaszunk: Olaszország sohasem feledheti katonáinak áldozatait, akik sokszor számbeli kisebbségben utolsó csöpp vérükig kitartottak és kétségbeesett helyzetükben fenn lehogtatták a becsület zászlóját, amelyen hitünk hármasszine ragyog.

Nagyarányu katonai előkészületek folynak Nagy-britanniában

Stockholmból jelentik: (B. T.) A Stockholms Tidningen londoni levelezője szerint Nagybritanniában nagyarányu katonai előkészületek folynak. Angliát akarják felhasználni az Európa elleni hadműveletek alapjául. A tudósító sokat utazott Angliában és úgy véli, hogy rendkívül arányu katonai átcsoportosítás várható. Három

hadserg összevonásáról van szó, melyek az elmúlt hetekben Anglia különböző vidékein nyertek elhelyezést. Együttal légihaderőket is vontak össze, különösen Észak-Angliában. Az amerikai csapatok az utóbbi időben meggyorsították a repülőterek építését és ebben a munkában amerikai polgári erőket is használnak.

Londonból jelentik: (B. T.) Churchill az alsóházban beszámolt a szicíliai hadműveletekről. Kijelentette, hogy a hadműveletek kedvezően folynak. Közölte azt is, hogy a szövetségesek egész szicíliai hadereje a 15-ik hadseregcsoport. Alexander tábornok fővezérsege alá rendelték Patton tábornokot a 7-ik amerikai hadsereg parancsnokát, valamint Montgomery tábornokot, aki a keleti szakaszon küzdő 8-ik hadsereg vezetője. Alexander tábornok Churchill szerint személyesen vette át a szicíliai hadjárat irányítását.

Hamburgot ismét bombázták az angolszászok

Az ellenség tegnap a Földközi-tenger térségében 21 repülőgépet vesztett. Mijután az ellenséges légerő a megszállott nyugati területek és a norvég partak ellen elszigetelt nappali támadásokat intézett, az elmúlt éjjel az angolok ismét bombázták Hamburgot és távolabbi környékét. A lakosság körében ismét veszteségek voltak és jelentéktelen rombolások következtek. Az eddig beérkezett jelentések szerint a támadások alkalmával 27 ellenséges repülőgépet lelőttek.

Brit torpedóvető és bombázó repülőgépeknek egy német hajókiéret ellen intézett támadása alkalmával a biztosító járművek és a német hajók legelhárító zászlóalja lőtték 10 ellenséges repülőgépet. Négy további repülőgépet a haditengerészet egységei a nyugateurópai partvidék felett semmisítették meg.

Az augusztus 3-án a román petróleumvidék ellen intézett támadás egyre jobban súlyos kudarnak bizonyul. Az ellenség vesztesége az eddigi megállapítás szerint 52 lelőtt repülőgépre emelkedett. 15 bombázó erődről érkezett jelentések szerint semleges területen leszállásra kényszerült. Ezzel a mi megállapításunk szerint a támadásra indult kötélek fele nem tért vissza. Az amerikai bombázó raj tényleges vesztesége még ennél is nagyobb.

Szilárdan áll keleten a német arcvonal

Berlin. (MTI.) A keleti arcvonal főbb szakaszain a harcok hevességének fokozódása állapítható meg, egyben a támadások eredménytelensége is. A kubáni hídfőnél az orosz támadások nem jártak sikerrel. Ez áll a Donec-szakaszra is, míg a Miusz folyónál maguk a németek folytatják támadásaikat. A súlypont keleten továbbra is Orel vidéke. Itt folynak meg mindig a légsúlyosabb harcok. Itt igyekeznek az oroszok minden erejük megszerzésével az arcvonalat áttörni, azonban itt sem sikerült céljaikhoz lényegesen közelebb jutniuk. Sokkal élénkebbek a harcok a Ladogától délre eső körzetben. Az orosz támadásokat a németek itt is visszaverték. A német arcvonal keleten szilárdan áll.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Kiderült, hogy azok az angol-ame-

rikai bombázók, amelyek két nappal ezelőtt a román petróleumvidéket bombázták, török terület fölött repültek. Ezt az eljárást német politikai körökben a semlegesség újabb megszegésének tekintik. — Berlinben érdeklődéssel néznek a török kormány magatartására a német szuverenitása megsértésének kérdésével kapcsolatban.

Róma. (MTI.) A lapok figyelmeztetik a lakosságot, hogy az ellenséges rádióhallgatására vonatkozó tilalmak ér-

Ujra megkezdik nagyarányú támadásaikat a német tenger-alattjárók

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Német biztosító hajók, hír szerint Terschelling vidékén aug. 4-én hajnalban, angol gyorsnaszádokat vivott több órás harcot fejeztek be, melyekben 3 angol gyorsnaszádot biztosan, egyet valószínűen elsüllyesztettek, kettőt pedig igen súlyosan megrongáltak. A német hajók nem szenvedtek érdemleges kárt és teljes számban befutottak kikötőikbe. A veszteség eddig két súlyos sebesült.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Berlini hírtételes helyről közlik tájékoztatásul: A német búvárhajók ismét megkezdik nagyarányú táma-

Martinique sziget katonasága továbbra is kitart Petain mellett

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Martinique szabad francia Kormányzójának kinevezésével szemben az ottani tisztek, katonák és tengerészek nagy része továbbra is kitart Petain mellett. Jacomy tábornok, a francia nyugatindiai védőerőnek a szakadárak algéri bizottságában kinevezett parancsnoka, tisztiségének átvétele után azonnal kihirdette, hogy a tiszteknek, katonáknak és tengerészeknek 24 óra alatt el kell ismerniök a disszidens francia kormányt. Ez a 24 óra azóta letelt és

vényben vannak. Mindenki tartózkodik az ilyen rádió hallgatásától.

Szofia. (MTI) A Német TI jelenti: Bulgária fölött öt repülőgépet lőttek le a Ploestit bombázó gépek közül.

London. (Bud. Tud.) David Barr dandártábornokot az összes Európában küzdő amerikai csapatok vezérkari főnökévé neveztek ki.

Róma. (MTI.) Pontini helyettes államtitkár hétfőn fogadta Németország szentszéki követét.

dásaikat, miután különleges készülékkel szerelték fel őket. Ezekre azért volt szükség, hogy az ellenség ne tudja megfigyelni őket.

Róma. (MTI.) A tengely légi és tengeri haderői júliusban a Földközi-tengeren elsüllyesztettek két cirkálót, 8 rombolót, 3 tengeralattjárót, hetvenhét kereskedelmi hajót és három kisebb egységet. Megrongáltak egy repülőgépanyahajót, 18 cirkálót, 5 rombolót, 115 kereskedelmi hajót. Ugyanezen idő alatt lelőttek 649 ellenséges repülőgépet.

Francia-Nyugatindia új hatóságai most arról tanácskoznak, milyen intézkedéseket tegyenek a védőerő Vichy iránt hűségese tagjaival szemben.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az algéri volt tűzharcosok légijóának 7 tagját, Petain tábrnagy kormányza iránt tanusított hűsége miatt Rabatban letartóztatták. Azt is jelenti az OPI iroda, hogy az amerikaiak rendelkezése, mely szerint a marokkói csapatok Észak-Afrikán kívül is harcbavehetők, a bennszülött

Mozik műsora:

APOLLÓ: Bongázi.
BELVAROSI: A zöld frakk.
CASINO: Emberek a havason.
KORONA: Katyl.

lakosság között nagy nyugtalanságot keltett. Sok arab törzs főnökét letartóztatták, mert megtiltották törzsiük tagjainak, hogy besoroztassák magukat.

További bűncselekményekre terjesztették ki a halálos büntetést Romániában

Bukarestből jelentik: (MTI) A hivatalos lapban kedden törvényrendelet jelent meg, mely szerint Romániában a halálbüntetést a következő bűncselekményekre terjesztették ki: Fegyveresen elkövetett rablótámadás, fegyver és kábítószer alkalmazása tolvajlásoknál, az államvasutak és más szállítási eszközök megrongálása, ezer leinek nagyobb összegnek az állam tulajdonából való eltulajdonítása, a postára és vasútra bízott tárgyak eltulajdonítása, tolvajlás elsőtűtés alatt alkülcselel való betörés, szolgálatban elkövetett lopás, amennyiben az ezer leinek nagyobb összegű, az egészség veszélyeztetése élelmiszerek és italok hamisítása után, a román és szövetséges hadseregek egyenruhájának és jelvényeinek jogosulatlan viseles, egymillió leinek nagyobb összegnek elszállítás, illetve százezer leitől egymillió leig terjedő összegnek eltulajdonítása, amennyiben aktahamisítás segítségével történik, a hadsereg harci eredmények aláásása silány minőségű áruk szállításával, kiviteli tilalom alatt álló áruknak az országból való kivitele, ha az áru értéke meghaladja a százezer leit.

Orel, az erődítmény és kereskedelmi központ

Ahol a mostani háború legnagyobb csatája dúl

Az immár hetek óta tartó nagy keleti mérkőzés központját alkotó város, nem most írja be nevét először a történelem lapjaira. Orel város mozgalmás történelmi multra tekinthet vissza. Orel magyarul sást jelent. Ezt a névadást egy régi monda magyarázza. 1564-ben Rettegetes Iván cár az Oka partján az Orlik Amint az óriási erdőterületen az első fejszecsapások elhangzottak, a hagyomány szerint egy megriadt sas emelkedett a levegőbe, mire a munkások felkiáltottak: „Ime az erdők királya, a sasl” és az új erődöt erről a sasról nevezték el.

Orel akkoriban a moszkvai cári birodalom déli határát alkotta. Ez magyarázza Rettegetes Iván parancsát. A 17. században azonban az erődítmény jelentőségét jórésben már elvesztette, mivel a moszkvai birodalom határait mindinkább kiterjesztette. Kárpótulásul Orel a mezőgazdasági termények és ipari termékek kicserélésének központjává fejlődött, majd kikötőt is kapott, amely az Oka folyón lefelé Moszkva, Nizsnij-Novgorod és Kaluga felé irányuló áruforga-

lom egyik legfontosabb gócpontja lett.

A 18. század végén Orel lett az átrakodóhely a régi kormányzóságokból, ugymint a kurszki, charkovi, poltavai és csernigovi kormányzóságokból a főváros felé irányított gabona-, bőr-, kenőcs-, méz-, viasz- és sószállítmányoknak. 1790-ben az urali kikötő gabonaforgalma két és félmillió pudra (egy pudra 16 kilogramm) rugott, a legfontosabb rendeltetési helyek Moszkva, Szentpétervár, illetve Libau, a nyugateurópai gabonakivitelt kiindulópontja, voltak.

A vasút bevezetésével — az Orel-Tula vasútvonal egyike a régi Oroszország legrégebb vasútszakaszainak — a 19. század második felében Orel kikötője sokat veszített jelentőségéből, a város azonban továbbra is jelentős kereskedelmi központ maradt. További fejlődésben nagy jelentőségű tényvé vált, hogy 1779-ben az oreli kormányzóság székhelyvé lépett elő, mellyel kapcsolatban a várost teljesen átépítették.

1800 körül Orel túlnyomólag a nemes-ség városa volt. A mai Belsow-utcat a régi Nemes-utcából keresztelték át. A

környék nagybirtokosai a városban palotákat építettek és itt töltötték a tél hónapokat. Ezzel kapcsolatban Orel, mint kulturális központ is a fejlődés útjára lépett. A különböző vasárnapi, magán, egyházi és állami alsófokú iskolájához a 18. századtól kezdve egész sereg fiú és leánygimnázium és szakiskola csatlakozott, 1843-ban pedig a város kadétfiskolát és papi szemináriumot is kapott, mely a cári Oroszország egyik legnagyobb szemináriumának számított.

A bolsevizmus Orel legnemesebb építészeti emlékeit, a templomokat többé-kevésbé mind lerombolta, újat azonban természetesen nem alkotott. A harmincas évek elején megkezdett színház és „kulturház” sohasem készült el. Bár a lakosság száma a század eleje óta 46.000-ról 123.000-re emelkedett, a lakásépítkezések terén semmi sem történt és a szovjet iparosítási tervét kapcsán épített gyárak, melyek 6000 munkást foglalkoztatnak, csak azzal az eredménnyel jártak, hogy az egykor gazdag Orel proletárvárossá lett.

A katonai ellenállás és a Németországgal való együttműködés azonnali megszüntetését követeli Roosevelt Olaszországtól

Róma szerint az amerikai elnök feltételei semmilyen sem különböznek a feltétel nélküli fegyverletételtől

Róma. (MTI.) Genfől érkező hírek szerint Roosevelt a következő fegyverszüneti feltételeket adta Olaszországnak: 1. Az olasz hadsereg és az olasz hajóhad minden ellenállást megszüntet. 2. A németekkel való együttműködés azonnal megszüntetendő. 3. A Balkánon és Franciaországban levő olasz csapatok azonnal visszavonandók. 4. A hadianyagot sértetlenül át kell adni a szövetségeseknek. 5. Angol-amerikai-szovjet kormánybizottság elismerése Olaszország fölött, egészen a hadműveletek befejezéséig. 6. A háborus bűnösök letartóztatása. 7. Az olasz földön levő valamennyi szövetséges hadifogoly elbocsátása.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A birodalmi főváros illetékes köreiből képtelenségnek minősítik azokat a külföldi híreket, hogy a szövetségesek olyan ultimátumszerű követeléseket szabtak a német népeknek, mint aminőket annakidején Olaszországhoz intéztek.

Róma. (MTI.) Olasz politikai körökben a békefeltételekkel kapcsolatban megjegyzik, hogy azok nem tekinthetők hivatalos forrásból eredőnek. Így hivatalosan állást foglalni azokkal kapcsolatban nem is

lehet. Rámutatnak arra, hogy a békefeltételek semmilyen sem különböznek a feltétel nélküli fegyverletételtől. Súlyosabb feltételeket nehezen lehetne megszövegezni.

A háború szörnyű valóságának megismertetésével fenyegeti Olaszországot az algiri rádió

Algir. (Bud. Tud.) Az algiri rádió hétfőn este megismertette az olasz néphez intézett felhívását, hogy ismét a feltétel nélküli megadást követelte. Megfenyegette az olasz népet, hogy a közeli hadművelet során megismeri a háború szörnyű valóságát.

Róma. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Tribuna vezércikkében hangsúlyozza, hogy az ellenségnek Olaszországgal szemben elfoglalt magatartása több képtelen feltételezésen alapul. Teljesen képtelen dolog, ha az ellenség úgy tesz, mintha Olaszország az európai szárazföldtől és nagy szövetségesétől elválasztva, egyedül állana. A rendszerváltozás a háború tényén a legkisebb mértékben sem változtatott. A lap kiemeli, hogy ha az ellenség Olaszországot új és az eddigénél is hevesebb légitámadásokkal fenyegeti, Olaszország elviseli majd ezeket is, melyekkel az ellenség az olasz népet a legnagyobb féltelmebe akarja dönteni.

Az olasz nép elhatározott szándéka, hogy megvédi becsületét

Róma. (MTI.) A Stefani Iroda diplomáciai szerkesztője írja: — Az egész világ figyelmébe állandóan Olaszországra irányul. Mindenfélől kérdezik, mit fog Olaszország, mit fog a Badoglio-kormány tenni? A világ továbbra is a legkülönbözőbb találgatásokba bocsátkozik az olaszországi helyzet felől. Ezekre a felvetett kérdésekre ismét azt mondjuk, hogy az olasz nép sohasem volt olyan nyugodt, komoly és magabiztos, mint ebben az órában. Az olasz nép teljesen tisztában van a megoldandó politikai és katonai kérdésekkel. Tudja, hogy jövője forog kockán, de ezer esztendő tapasztalatai alapján nem veszíti el egyensúlyérékét és teljesen fel tudja fogni helyzetét és lehetőségeit. Az olasz nép elhatározott szándéka megvédelmezni becsületét, lojalitását, realizmusát, melyek az olasz történelmet mindenkor alakították. Háborút viselni, kérdéseket megoldani nem idegekkel, hanem fegyverekkel és agyvelővel, jobbanmondva az erők összhangjával

val lehet. Ha feladatainkat, amelyek megoldhatatlanoknak látszanak — de valójában nem azok — meg akarjuk oldani, nyugalomra, komolyságra és bi-

zalomra van szükségünk. Badoglio tábornagy Olaszországa annyira bővében van mindezeknek, hogy bárkinek juttathat is belőle, akinek szüksége van rá.

Pásztorlevelében hívta fel híveit az új kormány iránti bizalomra Torino érseke

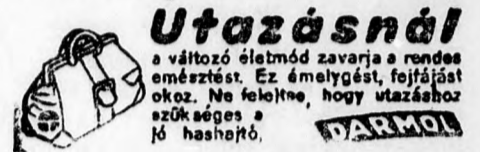
Róma. (MTI.) A Német TI jelenti: Mértékadó helyen kedden közölték, hogy az északolaszországi iparvidéken mindenütt teljes nyugalom és rend uralkodik. A munkásság a nagy ipari központokban az utóbbi napokban mindenütt szabályszerűen megjelent munkahelyén. Semholsem került sor újabb összetűzésekre vagy tüntetésekre.

Milánó. (MTI.) A Német TI jelenti: A torinói érsek pásztorlevelét adott ki, amelyben felszólítja egyházmegyéje híveit, hogy bizalommal legyenek az új kormányfő és annak munkatársai iránt mivel nagyjelentőségű és súlyos következményekkel járó problémák forognak kockán és a haza ellen elkövetett vétség, ha Badoglio munkáját bármi módon még csak kritizálással is zavarják. Végül az érsek fegyelmetre és imára szólítja fel a polgárokat.

Róma. (MTI.) San Marino köztársaságban eltörölték a hercegi és fascista szuverén tanácsot.

Tokio. (MTI.) A NTL jelenti: Sigemicu külügyminiszter az olasz külügyminiszter üdvözlésére küldött válaszában kiemelte, hogy Japán nagy megtiszteltetésnek veszi, hogy a háborút Olaszország oldalán a győzelmes befejezésig folytatja.

Nápoly. (Stefani.): Az ellenséges repülőgépek Nápoly ellen legutóbbi támadása során ismét nagyarányú pusztításokat okoztak a Pogio Reale nevű hatalmas temető jelentős síremlékei és kápolnáinak között. A halottas kamara majdnem teljesen elpusztult. A történelmi Szent Péter templom, ahol Szent Péter első miséjét mondta és ahol Szent Candide, az első nő, aki áttért a kereszténységre, megkeresztelkedett, súlyos rongálásokat szenvedett. Szent Genaro híres szobra teljesen elpusztult; ezt a szobrot a Vezuv 1727-i kitörése után a város lakossága emeltette, hogy a város védőszentjének hódoljon a pusztítás elhárításáért. Egy ellenséges bomba a Capuano-kolostor

közeliében esett le és elpusztította a kaput, Nápoly egyik legrégebbi és legművészebb kapuját. A város lakossága a terrorjellegű támadások ellenére mintaszerű fegyelmet és nyugalmat tanúsított. (MTI.)

A Magyar Kurir jelenti: Serédi Juszticiárián, Magyarország bíboros hercegprímása, Róma bombázása után részvétábratot intézett Maglione bíboros államtitkárhoz. A bíboros államtitkár a következőkben válaszolt Magyarországi bíboroshercegprímásának:

— A súlyos támadás alkalmából a magyar katolikusok részéről kifejezett együttérzést a Szentatya hálaosan fogadta és különleges jóindulattal és apostoli áldással viszonzta.

Az Etna-vonal elleni rohammal

Uj szakaszába érkezett a szicíliai csata

A keleti arcvonalon fokozódott a harcok hevesége. Nagy sikereket értek el a németek a miuszi szakaszon. Súlyos kudarcnak bizonyult a román petro eumvidék elleni angolszász légitámadás

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájközlő Iroda jelenti a keleti arcvonal helyzetéről, hogy a miuszi arcvonalon a német csapatok alig négy nap alatt, tulnyomó vörös erővel szemben vívott küzdelemben nagy sikereket értek el, melyeknek jelentősége részben egy kedvező fekvésű védelmi állás visszavételével részben egy bolsevista hadsereg teljes megsemmisítésével végződött. A német légierő nehéz harci és bombázó kötelékei hétfőn is folytatták harcaikat a bolsevista hátsó összeköttetések ellen. Vámi mint a felvonulási területek ellen. Igen sok sürgősen idevont bolsevista tartalékot tettek harc képtelenné és így döntő módon hozzájárultak a nagy sikerhez. Bjelgorodnál a német csapatok helyi vállalkozással elreteszelték egy régebbi szovjet betörés helyét. Az oreli kanyarulatban a bolsevisták elsősorban a déli szárnyon nagy gyalogos és páncélos kötelékekkel támadtak. Bjelgorod irányában áttörést akartak kiérinteni. Súlyos és változatos harcokra került sor. A bolsevisták sikeresen átmenetileg benyo-

mulni a német védelmi rendszerbe. Egyik német hadtest parancsnokló tábornoka felismerte a veszélyt, gyorsan tartalékot vont össze Lendületes ellentámadással sikerült visszavetni a bolsevistákat két uralkodó magaslati állásból. Ezzel a betörést hatáson kívül tartották.

Helyzetkép a szicíliai harcokról

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájközlő Iroda jelenti a szicíliai helyzetről: Három nap óta nagy kanadai és amerikai kötelékek a szicíliai arcvonalon a középső szakaszon a német és olasz védelmi vonalak áttörésével kísérleteznek. E támadások azonban eredménytelenek maradtak. Hétfőn órák hosszat tartó tűzérési előkészítés után az amerikaiak és kanadaiak tömegei a légierők jelentős támogatásával újból áttörési kísérletet kezdeményeztek. Nicosia és Regalbutto területén, az eddigi gyűjtőpontokon az olasz és német biztosítócsapatok félre nem magyarázható sikereket arattak. Rendkívül elkeseredett har-

cokban, szívós védelemben, merész ellentámadásokkal megpróbálták az ellenség kísérleteit, amelyekkel az északkelet felé vezető utakon fekvő sündisznó állások elfoglalására törekedtek. Különösen a kanadaiak szenvedtek súlyos veszteségeket. Nicosia területén az ellenség sok hullámban vezette támadásait, melyek egymásután akadtak el. Délután az ellenség Regalbutonál a várostól délkeletre fekvő állásokat támadta. A támadó csapatok néhány fegyverek összpontosított tüzeben rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek. A többi arcvonalon nem jelentenek nagyobb harci cselekményeket. Az északi parti szakaszon gyengébb amerikai erők délről vezetett támadással megpróbálták a parti utakat védő német állásokat bekeríteni. A biztosító erők éberek voltak és a támadóknak véres veszteségekkel kellett megvásárolniuk. Rendezetlen visszavonulásban, az elaknásított terepen súlyos veszteségeket szenvedtek.

A cataniai arcvonalon német erők eredményes rohammal és zavaró támadásokkal a nemrégig déli

Irányban visszavont ellenséges vonalakban zavarták a 8. brit hadsereg napok óta vesztelő alakulatait. A védőknek a magaslati állásokban elhelyezett ütegei természetesen rajtaütéseket hajtottak végre a brit terepbiztosítás ellen és jelentős hatással lőttek brit csapatmozdulatokat. Bár az ellenség álcázta állásait, a német bombázók a hegyes állásokban könnyen felfedezték, újból és újból megsemmisítésként tűz alá fogták őket. Az ezen a szakaszon foglyul ejtett angolok úgy jellemzik ezt a helyet, hogy ez nem csak az angol-amerikai harcok sikertemetője, hanem ugyanakkor olyan súlyos véres veszteségeket okozott nekik, hogy a nehéz szicíliai arcvonal legrettegettebb szakaszává vált.

Kemény harcok dúlnak Szicília déli részén

Berlin. (MTI.) A Német TI jelentéssel Berlini illetékes helyről tájékoztatásul közlik, hogy Szicíliaiban az Etna-vonal elleni rohammal új fázisába ért az erők mérkőzése. A túlerők ellenére, a német hadosztályok rendkívül súlyos veszteségeket okoztak az ellenségnek.

Róma. (MTI.) A Stefani-jelenti. Az olasz főhadiszállás 1165. számú közleménye: Szicíliaiban az ellenséges támadásait kiterjesztette a déli szakaszra is, ahol kemény harcok vannak. Délkalabria vizein motoros torpedónaszádaink ütközetet vívtak az ellenség torpedónaszádaival. Az ellenséges naszádokat visszautítottuk. Az ellenség légitámadásokat intézett Nápoly városa és környéke, továbbá Szicília több helysége ellen. A légvédelmi ütegek hat ellenséges bombázót lelőttek. Ebből kettőt Nápolynál, kettőt Messinánál, kettőt pedig Cagliarinál pusztítottak el. Német vadászpilóták Szicília felett lelőttek két Spitfire gépet. Szardínia felett az ellenséges alakulatok az 51. olasz légiezred vitéz vadászpilótával folytatott ismételt ütközetben tizenkét kétmotorost vesztek. Amrosiano táborok sk.

Véresen visszaverték a németek a kubáni hídfőnél indított szovjet támadásokat

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német TI-nek: A kubáni hídfőnél a szovjet több támadását véresen visszavertük. — Kujbisevótól északra eredményesen folytattuk támadásainkat. A doneci arcvonalon az ellenség kisebb erőkkel intézett több támadása összeomlott. A középső arcvonalszakaszon főként Oreltől delnyugatra az ellenség folytatta áttörési kísérleteit új, erős gyalogsági, páncélos és légierők harcbevételével. Hősiesen küzdő csapataink elhárítottak valamennyi ellenséges támadást és a légi fegyvernem támogatásával ellentámadással visszaszerelték az átmenetileg elvesztett területeket. Ismét igen sok szovjet páncélost semmisítettünk meg. A szovjet a Ladoga-tótól délre is ismét támadásra indult, erős repülőgépmegátas- és heves tűzérési előkészítés után. Az ellenséges súlyos közelharcokban, részben pedig ellenlökésekkel súlyos veszteségek mellett visszavetettük. A szovjet a keleti arcvonalon augusztus elsején és másodikon légiharcokban és a légiharcok következtében 227 repülőgépet veszített.

Szicíliaiban csapataink főleg az arcvonal középső szakaszán súlyos elhárító harcokban állottak. A támadások súlyos veszteségekkel és tekintélyes anyagvesztésekkel — részben közelharcokban összeomlottak. Egy ellenséges harci csoport, amely átmenetileg betört egyik magaslati állásba, ellenlökéssel ki-

vetettük. Az arcvonal déli szakaszán is ismét jelentékenyen fokozódott a harci tevékenység. Gyors német harci repülőgépek beavatkoztak a földi harcokba és Nicosia térségében bombázták az ellenséges páncélos és gépjármű gyülekezéseket.

Megtalálták az ősi Kolozsvár durva macskafejű kőből készült utcaburkolatát

A XX. század napsugara esik azokra az ősrégi kövekre, amelyeket egykor talán Mátyás király saruja is érintett

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári Mátyás király-tér északi oldalán néhány nappal ezelőtt megkezdett régészeti ásások hétfőn délután rendkívül érdekes eredményre vezettek.

A mai uttest aszfaltburkolata és az alatta levő 20—30 cm. vastag cementréteg eltávolítása után egy törmeléktereg következett. Ez a réteg 70—80 cm. mély volt s belőle rengeteg őskori, római kori és magyar középkori cseréptörmelék került elő. Valószínű, hogy ez a réteg a Szent Mihály-templom építkezési munkálatainak kikerült földtömeg, amellyel a város föterét akkor feltöltötték.

A legfelsőbb törmeléktereg alatt körülbelül fél méter vastag fekete iszapos földréteget találtak. Ez a második réteg már abban különbözött az elsőtől, hogy rengeteg magyar középkori cseréptörmelékkel, legnagyobb valószínűség szerint a XIV. századból.

E fekete, iszapos földréteg eltávolítása után újabb földréteg következett s ab-

ból a cseréptörmelékeken kívül rengeteg állati csontot hoztak napvilágra. Ebben a rétegben hétfőn délután az uttest szintjétől számított 150—160 cm. mélységben a munkások csakányai kemény kövekbe ütköztek. Figyelmesen folytatták a munkát s az rövidesen meg is hozta az ásások első érdekes eredményét: megtalálták a középkori Kolozsvár utcaburkolatát. A burkolat durva macskakő.

Bár a feltevést semmi adat nem támasztja alá, nem lehetetlen, hogy az ősi Kolozsvárnak olyan köveire sűt most a nyári napfény, amelyeket annakidején talán Mátyás király saruja is érintett.

Az érdekes és minden bizonnyal fontos lelet feltárása után az ásások most már nagyobb lendülettel folynak, abban a reményben, hogy a mélyebben fekvő rétegekben Kolozsvár magyar múltjának oly fontos bizonyosságai: az árpádkori temetkezési helyek leletei is rövidesen megkerülnek.

Tizenhárom érettségizett magyar leány hazafias szolgálatát kéri a belső front

Talán fölösleges a háború negyedik évének vége felé még mindig magyaráznunk, hogy a végső győzelem kivívásához az ország minden erejének összefogására, s kivétel nélkül mindenkinek a munkájára szükség van, s hogy ebbe a „mindenkibe” beletartozik férfi és nő, gyermek és felnőtt, munkás és hivatalnok, egyszóval, a társadalom minden rétegéből, a legkisebbtől a legnagyobbig — mindenki.

Ebből a nagy összességből most tizenhárom érettségizett nő munkájára van szüksége a harcbanálló Hazának. Olyan hivatali helyeken, ahol ezt a munkát eddig férfiak látták el, akiket azonban az ország határainak s az otthon békéjének védelmére, tehát még fontosabb munkára szólított el a hazafiúi kötelesség. Nem azokhoz az érettségizett leányokhoz szólunk, akik maguk is kenyérkereső pályán vannak s így a maguk helyén kiveszik részüket a közösség munkájából, hanem azokhoz a bizonyára még mindig szép számban levőkhöz, akik bőséges szabadidejüket egész napos partifüldözéssel, szórakozással töltik el. Pillanatilag sem tétellezzük fel, hogy ők készakarva vonták ki magukat a nagy, közös munkából,

csupán nem találták a bekapcsolódás módját. Eppen ezért nem is kértelkedünk abban, hogy e felhívás után félre dobják az éppen elköszített kiránduló- vagy strandtáskát és felajánlják szolgálataikat a közös nagy cél érdekében. Munkájukat természetesen nem kívánják ellenszolgáltatás nélkül: rendes fizetést fognak kapni.

Ha valaki talán tulzott kényelem-szeretettől, vagy fiatalos élni, szórakozni vágyásból mégis vonakodnék e felhívásnak eleget tenni, gondoljon arra, hogy nemcsak kényelme, békéje, szórakozási lehetősége, de pusztán élete, biztonsága is csak addig tart, amíg megfelelő számú, hazájáért halni kész honvéd áll őrt az ezeréves határokon. Ez az őrtállítás pedig csak akkor lehetséges, ha minden honvéd otthoni munkahelyét hasonlóan hőselkü, hazáját szolgálni kész leány, vagy asszony foglalja el s ezzel biztosítja az otthoni élet menetének zavartalanosságát.

Tizenhárom érettségizett magyar leány azonnali jelentkezését kéri es várja a Női Önkéntes Munkaszolgálat vezetésére (Széchenyi-épület, Rákóczi-út 13.)

Összeesett a Török Ignác utcában egy asszony

Nagyvárad. Egy héttel ezelőtt özvegy Vlatt Péterné 40 éves, Török Ignác-utca 26. szám alatti lakos öngyilkossági szándékkal zsirosszódót ivott, mire a kórházba szállították. Tegnap hazabocsátották.

Kedden este az asszony hazafele tartott a Török Ignác-utcán, miközben epilepsziás rohamot kapott és összeesett. A kihívott mentők újra a kórházba szállították, ahol most teljes felgyógyulásáig kezelik.

Álku csos betörő fosztogatott a városi strandfürdő kabinjaiban

Nagyvárad. Kellemetlen meglepetés érte kedden délután a városi strandfürdőben Ács Tibor, ismert nagyváradai órák és ékszerész. Mikor este 7 óra tájban a nyári fürdőzést befejezte, megdöbbenve vette észre, hogy a kabinjában a kulcsos betörő járt, ki a bezárt ajtót felnyitva, értékes tárgyait eltulajdonította.

A károsult nyomban a rendőrségre sietett és ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, előadva, hogy a kabinban elhelyezett ruhája zsebéből a betörő ellopta barna bőrpénztárcáját a benne lévő 508 pengő készpénzzel, ezenkívül a monogrammal ellátott ezüst cigarettatárcáját is — a benne lévő, jelenleg „nagy értéket” képviselő cigarettákkal együtt —, továbbá egy pilóta sport karórát és egy Anker férfi zseborát. Kára 1200 pengő.

Ugyanebben az időben hasonló körülmények között felnyitott a betörő egy másik bezárt kabin is, amelyben Forizs Sándor, nagyváradai osztálysorsjáték főelárúító ruhája volt elhelyezve. A betörő innen egy Doxa zseborát, hosszú dublé láncot kulcsokkal, bőr pénztárcát 60 pengő készpénzzel vitt magával. A tolvajnak úgy látszik, nagyon megtetszett az ottlévő, szürke selyem, piros csikos férfiing, mert azt is magával vitte.

Igy a károsult ing nélkül érkezett be a városba, majd nyomban megtette feljelentését a rendőrség központi ügyeletén.

A rendőrség az ismeretlen tettes ellen bevezette a nyomozást.

Roszul lett és a lángok közé zuhant a barátкаи pályáőr

Nagyvárad. Kedden reggel súlyos szerencsétlenség történt Barátka községben. Pap István 44 éves pályáőr a szabad tűzhelyen tüzet rakott, majd mikor a tűz hatalmas lánggal égni kezdett, újabb fahasabokat akart rárakni. Eközben hirtelen rosszul lett, elszedült és arca a lángok közé esett.

A súlyos szerencsétlenséget nem vették azonnal észre s mire a pályáőr némileg eszméltre tért, a tűz borzalmasan összeégette.

Harmadfokú égési sebekkel a nagyváradai állami kórházba szállították, ahol gondos ápolás alá vették, de kezelő orvosai szerint állapota rendkívül súlyos és életbenmaradásához kevés a remény.

Halló otthon!

Hálát adok az Istennek, hogy békés és boldog nép fiaként állhatok a vártán

Magyar honvéd megdöbbenő levele az orosz életről

Nagyvárad, aug. 4. Pár nap múlt csak el utóbbi tábori postánk óta s már is nagy halom irással köszöntött be hozzánk ismét a tábori posta. Mély megilletődéssel vesszük kezünkbe a messze Oroszországban élő magyar honvédek leveleit és meleg szeretettel adjuk közre lapunkban azokat.

Az első közleményt nem közvetlenül nekünk írták, hanem Szitter Gyula monospetri plébános küldte szerkesztőségünkbe. Neki írta egy derék híve. De igaza van a plébános úrnak, megérdemli ez a levél, hogy üzenetképpen szóljon minden magyarnak. Egyszerű gazda, az ő józan, magyar szemével meglátta azt, ami Oroszországban történik s felszakad szívéből a hála érzése Isten iránt, hogy bennünket megkímélt gondviselő szeretete a szörnyű pusztulástól. De lásuk Csomós István őrzető (B. 112.) levelét:

„Kedves Főtisztelendő Ur! Kötelességemnek tartom, hogy néhány sorral felkeressem. Már régóta akartam írni, de itt nem úgy van, mint otthon. Mikor eszembe jut az otthoni magyar élet, szívem megdöbben, hogy az emberek még sincsenek megelégedve. Pedig csak látniuk kellene, amiről én már meggyőződtem, látniuk kellene a szovjet életét! Otthoni ember el sem tudja képzelni ennek a szerencsétlen népnak az életét. Ezt az életet még a purgatóriumhoz sem lehet hasonlítani, legfeljebb a pokol örökös sötétségével mérhető össze.

Hálát adok az Istennek, mert békés és boldog nép fiaként állhatok itt a vártán, messze... messze Oroszországban. Meleg ima fakad szívéből, ha arra gondolok, hogy a magyar tanyák és falvak és városok népe háboríthatatlanul imádhathatja az Istent, a magyarok Istenét. Borzalommal látom a mérhetetlen nyomort, amelyben az orosz nép fiainak most tengődniök kell, jól látom azt a kinszenvedést, amibe a hitetlenség és istentagadók taszították ezt a jobb sorsra érdemes népet.

Ha sohasem hittem volna az Istenben, még akkor is látnom kellene, hogy az Isten nélkül nincsen az életnek nappala, hiszen örökös éjszakában ténferegnek azok, akikről eltakarják az Isten arcát...

Látom az embertelen és mérhetetlen rombolást, amelyet a világtörténelem legkegyetlenebb ellenfele vitt véghez saját népének a földjén és elborzadok attól a gondolattól, hogy a virágzó, boldog és békés magyar falvak helyén is lehetne ma üszök, sivárság, rom, sírás és jajgatás.

Tovább folytatja Csomós István mélyen meghatató levelét. Az ember szíve felmelegszik, mikor olvassa s azt mondja magában: drága magyar honvédek, az Ur elvezérelt benneteket, hogy lássátok, hová viszi az istentelenség a népet, elvitt benneteket, hogy ezekkel a gazdag és elmélyült tapasztalatokkal hazatérve itthon építsétek ennek az ellenkezőjét: itt a földön az Isten országát. Még a befeljező sorokból ide írtunk pár mondatot:

„Most már itt lehet hallgatni szentmisét, gyónunk és áldozunk. Imádkozunk, hogy mielőbb győztesen viszonlathassuk egymást. Kezemben fegyverrel, szívemben a szent kereszt je-

Üzent a front!

lével a messze, messze Oroszországban, messze szép hazámtól most már befejezem leveletem.”

Nagyon megköszönjük a plébános úrnak, hogy elküldte nekünk ezt a levelet. Mi pedig valamennyien okulunk belőle.

Egyik lapon Ackerman Antal üzen feleségének Margittára az F 458-as tábori

MIKOR HAZAMEGYÜNK

Közeleg az óra
A véggyőzelemre
Boldogság költözik
A magyar szívekbe:
Mikor hazamegyünk!

Győzelmünk zászlója
Hirdesse a véget,
Örömkönnny áztassa
Ragyogó szemünket:
Mikor hazamegyünk!

Miénk a győzelem
Babér koszorúja,
Erős akaratunk
Szívünk dobogtatja:
Mikor hazamegyünk!

Az itthoniak pedig azt kérik a jó Istentől, hogy vezérelje haza győzelmesen magyar vitézeinket szereteteik körébe.

„Érdekes javaslat a zenei ponyva kiküszöbölésére“

— M. Nagy Imre hozzászólása Vikár Sándor cikkéhez —

A fenti cím alatt jelent meg a „Magyar Lapok“ csütörtöki számában Vikár Sándor tollából, a Magyar Zenei Szemléből átvéve egy cikk a magyar ponyva-zenéről. A kérdés valóban égetően időszerű, de a cikk egyes kitételével nem lehet egyetérteni. Azt írja ugyanis, hogy a közönség művelten és izléstelen és neki mindegy s éppen olyan jó a Balázs, Murgács, vagy Fráter-nóta, mint a Pannika s a Mária, épp azért az elkövetkezendő zenei nagytakarításnál egyiknek sem járhat kímélet.

Sajnos, hogy az utóbbi időben, ebben az újítási láztól fűtött világban nagyon sokan szedik úgy a konkolyt a búza közül, hogy kiszorítják vele a búzát is. S a fenti cikk is ilyen módon támadja a magyar nótaszerzőket. Az érdekes csak az a dologban, hogy nem első, de nem is utolsó cikk, avagy megnyilatkozás ez ebben a mederben. De még a cikkíró s egy megnyilatkozó sem okolta meg, hogy miért olyan ellenszenves s miért olyan magyartalanul giccses a Dankó-, Fráter-, vagy Balázs-dal! Senki sem igyekezett kifejtetni, — Vikár Sándor sem, hogy mi bajunk van hát a magyar dalszerzőkkel, hogy egyszerűen olyan söpörhetnéük támadt.

Mutatna rá már egyszer valaki, hogy miért annyira magyartalanok és giccsesek ezek a magyar nóták, hogy a zenei nagytakarításnál a konkollyal együtt kerülnek szemét-

postával. Jól van, egészséges. Kéri feleségét, hogy legyen türelemmel, igyekszik mindig írni, de felesége is írjon minél többször. Sok csókot küld s kéri a Magyar Lapokat.

András Mihály honvéd az F 458-as tábori postával üzeni feleségének és szüleinek, jól van és egészséges. Kéri „drága anyukáját“, ha kisfia (?) megszületik, azonnal értesítse őt. Csókolja feleségét és szüleit.

Kívánjuk kedves testvérünknek, hogy a jó Isten ajándékozza meg őt egy kis magyar honvéddel. Ugy is tudjuk, ezért kívánja annyira a fiút.

Utolsó üzenetképpen mai postánkban Cs. Kiss Jenő őrzető egy versét adjuk, melynek a címe: Mikor hazamegyünk...

Csendes otthonunkban
Tárt karokkal várjon
A mi mennyországunk,
A mi kis családuink:
Mikor hazamegyünk!

Találjunk meg mindent
Majd a szebb hazában,
Szeretet, boldogság
Nagy Magyarországon:
Mikor hazamegyünk!

A nagy boldogságtól
Égjen szemünk-lelkünk,
Legyen áldott a föld,
Hol majd megpihenünk:
Mikor hazamegyünk!

Tisztviselői

étkezde

a Kat. Körben

Ebédmenü P 2•10

Szilágyi Dezső u. 5. Telefon 18-50

hogy igazán magyart alkotott-e, vagy csak tiszavirág-életű álmagyart, azt az idő mindig leszűri. A slágerek egy-két év alatt eltűnnek a mult homályában, de azok a nóták, amelyeket én védelmezek, azok annak ellenére, hogy jóval előtűnnek születtek, halálunk után még nagyon sokáig fognak élni a nép ajkán, éppen úgy, mint népdalaink. Már pedig amit az idő vasfoga sem emésztett meg, az nem elvetni való. Hazánkban pedig az idő vasfoga is magyarul rág s mint napjainkban látjuk, emésztí is nyakra-főre a valóban giccses táncdalok egész tömegét, de ha ezeknek a táncdaloknak a szerzői írtak olyan magyar nótát is, amit a vasfoga sem rág el, azt nekünk is kötelességünk megőrizni a jövő számára. Elitélem pl. Sándor Jenőt giccses operettzenéjéért, de meg kell hajolnunk a „Horthy Miklós katonája vagyok“ előtt, mert ha ő nem alkotta volna, a nemzet Vezére iránti szeretet kioldotta volna a népből s az sem lett volna külön. Tehát nem a befutott zeneszerzők dalaival kell kivélt tenni valóban, hanem azokéval, akik maradandót s magyart alkottak. S a szerzemények közül is csak azokkal, amelyek igazán magyarok.

Ha a támadók nem is okolják meg álláspontjukat, én megpróbálom a magamét megokolni:

„Magyartalanok“ mondják a dalokat. Erre csak annyit kell elmesélni, hogy a multkor rádiócsavargatás közben Kalondburg dán rádióállomáson valami tarkazene-műsört sugároztak. Már unni kezdtem a sok német s olasz jazz-dalt, s éppen el akartam csavarni onnan, amikor felszendül egy dal a műsor keretében. Nem volt az sem pentatonikus-alapra építve, nem is cigányzenekar játszotta, hanem valami szalonzenekar-féle, sláger sem volt, hanem valami mélabús dallam. Szöveget sem énekeltek hozzá s mégis könny szökött a szemembe a sok másfajta dal után hallgatva. Bár soha nem hallottam, mégis megesküdtem rá, hogy magyar. Pedig nem volt sem keleties, sem turánias. Egy hét mulva hallottam, hogy valami Szentirmay-féle dal volt. Nem fontos! A fontos az, hogy nem népdal volt s mégis száz és száz idegen közül is kivált, mert magyar.

„Duhajkodók“ s „betyárkodók“ ezek mind — mondják a Fráter-dalokra. S akik mondják, elfelejtik, hogy az éppen úgy a magyar lélek-ből fakadt, mint az „Azért csillag, hogy ragyogjon“. Kik voltak betyárjaink? Mind olyan nyakas, meg nem alkuvo magyarok, akik inkább nádasba s erdőbe rejtőzve elbujdostak, mintsem alá vessék magukat az országot s nemzetet ényomók rendelkezéseinek. Ezeknek ám enniök is kellett s akkor követték el rablásukat. Gonosztevők voltak ezek? — Nem! Meg nem alkuvo magyarok voltak s Fráter ezek emléket dalaolja meg. Ilyen meg nem

alkuvó nemzeti hősök ma is vannak, csak ma partizánoknak nevezzük őket. Meg lehet-e majd egykor tiltani az olasz zeneszerzőknek, hogy a szicíliai frontmögötti partizánokról dalokat énekeljenek.

„Nem a magyar nép lelkéből fakad” hangzik a másik érv. Bocsánat! Egy nemzetnek nemcsak földművelő, pásztorkodó s katonáskodó fiai vannak s azokról a többiekről is „mernek” énekelni, nem tartónak olyan nagy bűnnek. Azoknak a többi néprétegbeli fiaknak pedig mások az életkörülményeik, mások lesznek a lelkükből fakadó dalok is.

Hogy „eltérnek az ősi turáni dalformától”? Istenem, eltért az egész nemzet már Turántól, vallásban, életmódban, fölfogásban, műveltségi színvonalban s mindenben. Miért éppen dalainkban énekelnek még mindig Turánt? Amit Turánban énekelünk, ami ott fakadt belőlünk, az turáni is. Akor még mindannyian katonák, földművesek és vadászok s halászok voltunk, akkor arról énekelünk. Ma már polgári osztályaink is vannak, akiknek nem lehet eltántani az éneklést. S az csak természetes, hogy mindenki úgy énekel, amint azt életmódja diktálja. „Gyere valam akáclobos falumba!” Olyat nem mond a magyar nép! Mond akkor a középosztály, annak is dalolni kell! Pentatonikus turáni formát viszont elegendő új magyar dal is megőrzött.

...Énekelünk, tanulunk s terjeszteniünk kell a magyar népdalt, az szent kötelesség valóban. Viszont nem kizárólagos kincsei azok a nemzetnek, s a többi sem szabad megvetni. Egy nemzet zeneirodalmának nemcsak népdalból áll, mert akkor igen szegény lenne, hanem dalokból is. Dal alatt viszont nem ponyvazenetét kell érteni, mert az azontul, hogy nem magyar, nem is zene! Az a baj, hogy amíg a nota-szerzőket ma is lehurrogják s ugyanakkor a slágerírókat jó pénzzel fizetik, a slágerreklám már okvetlenül magyarabbat író dalszerző elnémíthatja muzsáját s akár éhenhalhat. Nem köthetjük magunkat kizárólagosan csak a népdalhoz s bármily gazdag népdalirodalmunk, nem elégedhetünk meg annyival. Ilyen alapon Peruban megtilthatnak a hidépítést s kárba vesztetnének a kitiűnő mérnökök, mert az inkák építettek régen szőgnélküli fahidat s azokat kell használni! Más-különben a népdalt sem hangjegyekként adta össze a falu, hanem notafák költötték őket, akiknek kiletük mindvégig ismeretlen volt. Nem mindegy az, hogy Balázs Árpád írta-e azt a magyar dalt, vagy ismeretlen Péter? A népdalok között is van olyan, amely nem magyaros, mert nemcsak magyarok laknak hazánk területén s az idegenek is dalolnak. Kodály székely népdagyűjteményei között például számtalan oláh dalt lehet találni. Ilyenformán zsinórmértékül az sem használható épp úgy, mint a műdalirodalom.

A népdalkultusz nem jelentheti a jelen s közelmúlt regőseinek elhaltatását. Ne haragudjon tehát Vikár Sándor úr, ha nem mindenki ért vele egyet, de ilyen szempontból is lehet nézni a dolgot, s nem lehet olyan könnyen vétőt kiáltani hódolva egy bizonyos személyhez fűződő divatos áramlatnak...

Megtérítette a megyei Közjóléti Szövetkezet a jégkárokat a gazdáknak

Gyűlést tartott a vármegyei közigazgatási bizottság

Nagyvárad, aug. 4. Szerdán délelőtt ülést tartott a vármegyei közigazgatási bizottság dr. Cziffra Kálmán főispán elnöklésével.

Az ülésen vitéz dr. Nadányi János alispán jelentésében ismertette a megyében történt jégkárosítást, bejelentve, hogy a jégsújtotta károkat a megyei Közjóléti Szövetkezet a gazdáknak minden esetben megtérítette, hathatós támogatást nyújtva ezáltal.

Az árvízszéki jelentés szerint a megyében 10 hivatalvizsgálat történt az elmúlt hónapban.

A tisztiorvosi jelentés a megye egészségügyének helyzetéről számolt be. Eszerint a születési és halálozási arányszám kedvező. Élve született a megyében 716, ezzel szemben a halálozási szám 373. Különbözet 343.

A napközi otthonokban 1423 egészséges gyermeket figyeltek meg az elmúlt hónapban és 985 esetben osztottak ki

ingyen étkezést. A megyében igen sok esetben figyeltek meg malária és szamar-köhögés megbetegedéseket. Tífusz elleni védőoltást 9264 esetben alkalmaztak.

A pénzügyigazgatói jelentés szerint a megye múlt havi adóhátraléka 3 millió 957.076 pengő.

A tanfelügyelői jelentés szerint a megyében legutóbb 25 tanítói kinevezés történt.

Az államépítészeti hivatal jelentése arról számolt be, hogy a megyei útépitések tekintetével az aratásra, szüneteltek.

Az erdőfelügyelőség jelentése szerint az erdőkitermelés befejeződött és a munkálatok befejezése után 21.596 úrméter kitermelt fát jelentettek be. A fa beszállítása késedelmet szenved, mert a fuvarosok a mezei munkák miatt nem vállalkoznak a fa beszállítására.

A közigazgatási bizottság ezután fegyelmi ügyeket tárgyal.

Miniszteri rendelet az ipari tisztesség fokozottabb ellenőrzéséről

Megfelelő megtorlásban részesítik az ipari tisztesség ellen vétő iparosokat

A közellátási miniszter a közellátásra vonatkozó jogszabályok betartása végett leiratot intézett az ipartestületek vezetőihez. A leiratban a miniszter megállapítja, hogy egyes iparosok nem tartják meg azokat a rendelkezéseket, melyek a közszükségleti cikkek forgalmát szabályozzák és így meg nem engedett előnyökre tesznek szert iparostársikkal szemben. Ezek az iparosok azonban nemcsak a meg nem engedett előnyökhöz jutnak, de káros tevékenységükkel súlyosan veszélyeztetik az ország közellátási érdekeit is. Ép ezért a miniszter felhívta az ipartestületek elnökeinek figyelmét arra, hogy az ipartestületi széknek kötelessége minden olyan esetben,

amikor az ipartestület tagjai között az üzleti verseny tisztességét érintő szokás alakul ki, vagy a tagok egyike az ipar-üzés tisztességét sértő módon jár el, a tagok eljárásának helytelenségére felhívni, illetve őt az illetékes hatóságnál feljelenteni. Felhívta a miniszter az ipartestületek vezetőit, hogy az ipartestületi szék a jövőben fokozottabb mértékben ellenőrizze azt, vajjon a testületi tagok betartják-e a fennálló rendelkezéseket. Amennyiben az ipartestületi szék figyelmeztetése nem volna elegendő, gondoskodás történik arról, hogy a rendelkezéseket be nem tartó iparos megfelelő megtorlásban részesüljön. (Magy. Tud.)

Az őszi szántás megkezdése előtt gondosan készítsék el a gazdák számvetésüket!

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az aratás, betakarítás és cséplés befejezése után minden gazda hozzákezd az őszi szántáshoz.

E munkálatok megkezdésével kapcsolatban illetékes helyről felhívják a gazdák figyelmét arra, hogy a terménybeszolgáltatás mai rendje továbbra is érvényben marad. Éppen ezért a gazdák úgy készítsék el számvetésüket és úgy osszák be szántóföldjeiket, hogy a kataszteri tiszta jövedelem alapján kivettett búzaegységeket be tudják szolgáltatni. Nem lehet ugyanis szó arról, hogy a beszolgáltatási kötelezettség mértékét a kataszteri tiszta jövedelem helyett már most termelési kataszteri alapon állapítsák

meg, mert az ehhez szükséges adatok és tapasztalatok a dolog természeténél fogva még nem állhatnak rendelkezésre.

Minden gazda úgy kezdjen tehát az őszi munkálatokhoz, hogy szántóföldjének gondos megművelésével, megkönnyítse a maga számára a beszolgáltatási kötelezettség teljesítését.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVÍZ

A szárított tészta új ára

A közellátásügyi miniszter a 4520/1943. K. M. rendeletével megállapította a Filjelzésű búzalisztból előállított legfeljebb 130/0 víztartalmú szárított tészta legmagasabb fogyasztói és kereskedői árait.

Eszerint a tarhonya és levestarhonya egy kilogrammnál nagyobb csomagolásban vagy kimérve tojás nélkül 2,22, tojásosan 3 pengő. Egykilogrammos csomagolásban 2,32, illetve 3,12, félkilogrammos csomagolásban 2,40 és 3,20, egy-negyedkilogrammos csomagolásban 2,44 és 3,24, tízgrammos csomagolásban 2,60, illetve 3,40 pengő kilogrammonként.

A kocka, metélt, perlevél, szarvacska, gyűrű, csillag, reszelt, kagyló, csusza levestészták egy kilogrammnál nagyobb csomagolásban vagy kimérve 2,28, illetve tojásosan 3,06, egykilogrammos csomagolásban 2,50, illetve 3,30, félkilós csomagolásban 2,52, illetve 3,60 pengő tízgrammos csomagolásban 2,80, illetve 3,60 pengő kilogrammonként.

A csőtészta, spagetti, levesmetélt és cernátészta egy kilogrammnál nagyobb csomagolásban vagy kimérve 2,40, illetve 3,16, egykilogrammos csomagolásban 2,52, illetve 3,32, tízgrammos csomagolásban 3, illetve 3,80 pengő kilogrammonként.

A rendelet azután intézkedik arról, hogy a fogyasztói árból mennyi engedményt kaphatnak a nagykereskedők, mennyit lehet hozzászámítani az árhoz szállítási költségek címén, valamint milyen munkabéreket kell fizetni a szárított tészta előállításánál.

10.000 kiló fekete kenyér

Kolozsvárról jelentik: A múlt év tavaszán az egyik kolozsvári péküzem kenyérelosztója, Rózenberg Jenő összejárta Lázok Ferenc közellátási hivatali tisztviselővel, majdnem 10.000 kiló kenyeret hozott forgalomba jegy nélkül. A tisztviselő meghamisította az elszámolási jegyzőkönyveket és jóval több jegyet írt Rózenberg számlájára, mint amennyit beszolgáltatta. A kenyeret vendéklők és kereskedők árulták, illetve vették maximális áron felül. Az ügy minden résztvevője ellen eljárás indult. Lázokot közokirathamisításért is felelősségre vonták. A kolozsvári törvényszék tavaly októberben Lázokot 3 évi, Rózenbergét két és fél évi fegyházra, a többi vádlottat kisebb büntetésre ítélte. Az ítélet-tábla Lázokot 6, Rózenbergét 4 évi fegyházzal sújtotta. A kúria most Lázok büntetését 3 évi fegyházra, Rózenbergét két és fél évi fegyházra szállította le.

Agyonlőtte magát egy postai tisztviselő

Nagyvárad. Szöcs Ignác postai tisztviselő augusztus 3-án a postai igazgatósági épület II. emeletén agyonlőtte magát. A rokonság és ismerősök teljesen érthetetlennek tartják Szöcs Ignác cselekedetét. Csendes, szerény fiatalember volt, most neveztek ki. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta, miután beigazolódott, hogy öngyilkosság történt.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Gondoskodnak a gyógyszerárak zsírszükségleteiről. A közellátási miniszter egy korábbi rendeletével lehetővé tette, hogy a gyógyszerárak tulajdonosai háztartási szükségletükön felül a gyógyszerár zsírszükségletének biztosítására évenként egy darab tésztét vághassanak. Azok a gyógyszerártulajdonosok, akik a patika zsírszükségletét fymódon biztosítani nem tudták, most hatósági zsírkiutalásban részesülnek a készletek árnyában. (Magy. Tud.)

CSAK VÁSÁRLÁSI JEGYRE LEHET KISZOLGÁLTATNI VAS- ÉS ACÉLÁRUT. A MTI jelenti: A hivatalos lap szerdai száma közli: Az iparügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint számos vas- és acélcikket az előállító vállalat csak vásárlási jegy ellenében, vagy a m. kir. ipari anyaghivatal külön engedélyével szolgáltathat ki.

A kolozsvári kávéházak és cukrászdák tejet az anyák és csecsemők kapják. A tejtermelés nyáron mutatkozó csökkenésének ellenjavaslatára dr. Káldy Tibor polgármester elrendelte, hogy minden kávéház és cukrászda augusztus elsejétől egész tejszállítmányát az Anya- és Csecsemővédő Intézetnek szolgáltatassa be. Így, további intézkedésig tejet, tejszóját nem szolgáltathatnak ki.

KÉTSZÁZ KERESKEDELMI HAJÓT SZÁLLIT AMÉRIKA ANGLIÁNAK. *Amsterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti:* Az angol hírszolgálat jelentése szerint Churchill az alsóházban közölte, hogy az Egyesült Államok 10 hónapban belül kétszáz kereskedelmi hajót szállít Angliának és ezek a hajók a háború tartama alatt angol zászlóval közlekednek. Felolvastá Roosevelt tervezetét, melyben kéri, hogy az Egyesült Államok azért szállítsa Angliának a hajókat, mert ott már egyáltalán nem gyártanak kereskedelmi hajókat.

Iparoshírek. A vas- és fémipari szakosztály felhívja mindazon tagjai figyelmét, akik szepet igényeltek, utalványukat a legrövidebb időn belül vegyék át, mert ellenkező esetben az utalvány hatályát veszti. Elnökség.

BUTORT

Háló, kombinált és előszobák.
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Felfüggesztették hat biharmegyei malom működését. A Magyar Tudósító jelenti: A nagyváradi pénzügyigazgatóság közgei és polgári ruhás detektívek sorra ellenőrzik a malmok működését. Az ellenőrzés során a pénzügyigazgatóság bizonytalan időre felfüggesztette az egyik biharkeresztési, tótkelki és egy nagyszalontai malom működését. Ezenkívül még három malom állította le üzemét a nagyváradi pénzügyigazgatóság határozata folytán, mert ezek ellen is vizsgálat indult.

Tüzelőszer kölcsönt kapnak a postások. (Magy. Tud.) A POGE kezdeményezésére a postalkalmazottak hat havi tüzelőszerhitelben részesülhetnek. Miután az egyesület a tüzelőkölcsönt hivatalos megbízatásból és a hivatalos pénzügy támogatása folytán folyósítja a kölcsönöket, a kölcsönben azok a postalkalmazottak is részesülhetnek, akik nem tagjai a POGE-nak. — (Magy. Tud.)

WASHINGTON MEGSZUNTETTE AZ ARGENTINÁBA IRÁNYULÓ KIVITELT. *Newyorkból jelentik: (B. T.)* Az amerikai kiviteli cégekkel közölték, hogy az Argentinába szülő USA kiviteli engedélyek érvényüket veszítik. Ezzel gyakorlatban megszűnik az Argentinába való kivitel lehetősége. Az USA kormánya ezzel a szankcióval akarja kényszeríteni Argentínát politikájára megváltoztatására.

Elárverezték a Rotschild-család kastélyát Franciaországban. A Rotschild-család kastélyait, amelyeket a francia állam hivatalosan elkajátított, most nyilvánosan elárverezték. Franciaország legszebb vidékén lévő értékes birtokokról van szó. Szombaton a Vaux de Cenay-kastélyt árverezték el először és 6,400,000 frankért névtelen vásárlónak adták oda. Ugyanebben az időben még negyven zsidó birtokot árvereztek el.

MUMÁRVÁNNYAL KISÉRLEFETETT ÉS VÉSZMENTESÍTŐ SZERT TALÁLT BEL EGY DEBRECENI SZABÓ. Debrecenből jelentik: Mágay Gyula debreceni szabómester szabad idejében a szőlőjében lévő műhelyébe ment, hogy ott kísérletezzon. Műmárványt akart előállítani és munkája közben vészmentesítő szert talált fel. Kísérletei során, amikor a műmárvány után kutatott elkeseredett, hogy nem sikerült előállítani egy jó műmárványt, elhatározta, hogy abbahagyja az egészet. A rosszul sikerült műmárvány folyadékából adott egy dobtárlékban lévő macskának, hogy elpusztítsa, a macska azonban meggyógyult tőle. Ezután több beteg állaton kipróbálta szerét és örvendezve tapasztalta, hogy az állatok jelentős hányada felépült. A pesti gyárak, amikor hallottak találmányáról, jelentős összeget ajánlottak fel érte, azonban Mágay nem akarja elfogadni, mert egy tőkés társat keres, hogy maga állíthassa elő a vészmentesítő szert.

MEZEI-TŐL

Konyha újdonságok.

CSAK NYOLC NAPOT DOLGOZOTT ÉLETÉBEN. (Szabadka) Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a szabadkai rendőrség elfogta Sulyok Gyulát, aki álnév alatt számos betörést követett el a városban. Sulyok a debreceni fogházból szökött meg és álnéven élt Szabadkán. Kihallgatása során elmondotta, hogy egész életében mindössze nyolc napot dolgozott. A munkát nem szereti és inkább vállalja a kockázatosabb módját a pénzkeresésnek, sem hogy munkával keresse meg a nyeret.

Herczeg Ferenc regényének pazar kiállítású filmváltozata

SZIRIUSZ

Főszerepben: Karády Katalin és Szilassy László
 Szerdán utoljára: **Bengázi**
 Csütörtöktől az **APOLLO**-ban

BELVAROSI
 A legszellemesebb francia vigjáték! — Csak 16 éven felülieknek

A zöld frakk

Elvira Popescu, Victor Boucher, Jules Berry, A. Lefaur, P. Sarquey

Hunyady Sándor és Vaszary János ragyogó vigjátéka

Párbaj semmiért

Főszereplői: Csontos, Vaszary, Nagy Alice, Somlai
 Szerdán utoljára: **Emberek a havason**
 Csütörtöktől a **CASINO**-ban

KORONA Filmszínház Csütörtöktől:

A 2000 pengős férfi

Bulla Elma életének legnagyobb sikere
 Szerdán utoljára: **Katyi**

Szabályozta a Közellátásügyi Minisztérium a petróleum árát

A Kereskedelmi Csarnok közli: Kérjük a m. kir. közellátásügyi miniszterium 40.452/1943. számú rendeletét a petróleum-kereskedők magas fuvar költségének kiegyenlítésére vonatkozó intézkedés hatályon kívül helyezése tárgyában. A rendelet szövege a következő:

A világító kőolaj (petroleum) kikereskedők fuvar költségének kiegyenlítése tárgyában kiadott 19.500-1943. K. M. sz. rendeletet hatályon kívül helyezem.

A világító kőolaj (petroleum) árát szabályozó 38.900/1943. K. M. sz. rendelet a petroleumkereskedőknek li-terenként 11.1 fillér bruttó hasznót biztosít. Ezen bruttó hasznóösszegeből a petroleumkereskedőknek módjuk van a magas fuvar költségét is viselni, mert e mellett is méltányos tiszta hasznót érhetnek el a világító kőolaj (petroleum) eladásánál.

Nagyváradi és Vidéke Ipartestület Rüházati Iparosok szakcsoportja értesíti tagjait, hogy a szénkiutalást és a béléstalványok ki-oztatását megkezdte. Az utalványokat mindenki vegye át, mert ezek érvényüket veszítik. Elnökség.

A vas- és fémipari szakosztály felhívja mindazon tagjai figyelmét, akik szepet igényeltek, utalványukat a legrövidebb időn belül vegyék át, mert ellenkező esetben az utalvány hatályát veszti. Elnökség.

A vas- és fémipari szakosztály elnöksége felhívja tagjai figyelmét, hogy irodánkban, Mezey Mihály-utca 4. sz. alatti helyiségben mindazok jelentkezzenek, akik hegesztéssel foglalkoznak, hogy havi karbidzükségletüket jelentse be, mert nem jelentkezés esetén az Anyaggazdálkodási Hivatal kellő igazolás hiányában, elutasítja. A jelentkezés határideje augusztus 4. Elnökség.

HÍRDETÉS. A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület Rüházati és Textiliparosok szakcsoportja felkéri tagjait, hogy a béléstalványokat a szakosztály irodahelyiségében haladéktalanul vegyék át. Elnökség.

Uj csillagvizsgáló a Magas Tátrában. Pozsonyból jelenti a TP: A Magas-Tátrában 28 millió szlovák korona költséggel 1800 méter magasban megépítettek az új szlovák csillagvizsgálót.

Tudja-e Ön...

... hogy az északi-sark állandóan melegebbé válik? Már mintegy száz évtizede folynak a sarkvidéki éghajlat változásaira vonatkozó megfigyelések, melyeknek eredményeit nemrég foglalták össze. Ezek szerint ezek a változások az északi sarkvidék növény- és állatvilágára általában kedvező hatással voltak. A legrossabb hőmérsékletemelkedést a Spitzberg vidékén figyelték meg. A júniustól augusztusig tartó rövid sarki nyár elég hosszú ahhoz, hogy legalább 130 féle növényfélének biztosítson megélhetési lehetőséget. Az utóbbi időben megjelentek a szunyogok is, melyek a régebbi kutatók szerint hiányoztak a szigeten. Az enyhébb telek következménye, hogy a többezer nagy tömegben vonult fel a jegestenger északi fekvésű vidékeire. Az éghajlat javulását a tengeri madarak is kihasználták, amennyiben most már a hideg évszakot is a magas északon töltik.

Tisztviselői

étkezde

a Kat. Körben

Ebédmenü P 2.10

Szilágyi Dezső u. 5. Telefon 18-50

Népiskolai továbbképző tanfolyam iparos tanulók részére

A debreceni Tankerületi kir. Főigazgatóság az Iskolánkívüli Nép-
művelési Bizottság és az Ipartes-
tület kérésére engedélyezte az elő-
írt tanfolyamot.

E tanfolyamnak célja az, hogy
azok az iparos tanulók, akik nem
rendelkeznek a törvényben előírt
6 elemi iskolai végzettséggel, il-
letve bizonyítvánnyal, ezeken a tan-
folyamokon kötelesek ezt a hiányt
pótolni.

A tanfolyamok augusztus 10-én
nyílnak meg a vitéz Mikszáth, Ri-
tóók és Sánc-utcai iskolákban, ösz-
szesen 16 tanfolyammal.

Beíratás 1 pengő, tandíj havi 3
pengő, tartama 5 hónap, hetenként
egyszer fél 5 és 7 óra között, min-
den kedden.

Minden iparos névre szóló értesi-
tést kap.

Nagyvárad, 1943 augusztus 3-án
Ipartestület Elnöksége.

Érdekes horgász felfedezés

A „Vadászat és Halászat” című ki-
tűnő sport szaklapban olvassuk, hogy
a német horgászok érdekes megfigye-
lése jötték rá a horgászással kapcsola-
latban. „Legújabbban német horgászok
fényes, műselyemdarabokat kötnek
horgaikra csalétek helyett. A tengeri
halak legtöbbször éhesen veti rá magát
a selyemre, amelyben igen kiváló táp-
anyagot sejtnek és metán, mert a se-
lyemben levő kollodium a halak szá-
mára elsőrendű és kiadós táplálék.”
A tudományos kutatás az utolsó évek-
ben tényleg megállapította, hogy két
olyan értékes tápanyag tárház van,
amelyet az orvostudomány nem nagy-
nyon vett igénybe az elmúlt évtizedek
gyógyszerkészítményeinél. Az egyik a
rengeteg kollodiumot tartalmazó se-
lyemhulladék, a másik hihetetlen vita-
mintatartalmu sörélesztő. Szinte moso-
lyogva kell megjegyeznünk, hogy nem
is tudtuk, hogy ha nem is tudtuk,
hogy ha selyemingben ülünk le egy pohár
sört meginni, akkor magunkon a
kollodium egész tárházát, előttiünk pe-
dig a pohár sörben a vitaminok egész
raktárát találjuk.

SPORT

Ragyogóan szerepeltek Várad atlétái a győri országos versenyen

Minden várakozást felülmúló si-
kerrel szerepeltek az NSE váloga-
tott atlétái a győri országos baj-
nokságokon.

A nagyváradi fiúk minden számban
pompásan megállították helyük-
ket és bizonyították, hogy küzdőképességüknek
majdnem kivétel nélkül ideiglegesen, de egyesek
életük legjobb eredményét érték el. Fényesen beigazolódott ez-
uttal is, hogy a nagyváradi NSE Erdély legjobb
atlétái csapata, mert míg az NSE 21 pontot, addig
Kolosvár legjobbjai csak 6 pontot hoztak
össze a győri bajnokságokon. Igaz, hogy
Kolosvár nélkülözötte legjobb atlétáját,
Kiss Györgyöt, de viszont töltünk is hiány-
zókat olyan kiválóságok, mint Kiss László,
Szarvas László és Ostótopányi János...

Tízezer cigányzenész működik Magyarországon

Most alakuló egyesületük szakosztályként illeszkedik a leendő Zenekamarába

Néhány nappal ezelőtt tartotta
alakuló ülését a Magyar Cigányze-
nések Országos Egyesülete, amely
hosszas huza-vona után, egy érdek-
szervezetbe akarja tömöríteni az
ország területén működő összes ci-
gánymuzsikust. Az új egyesület
alapszabályait jóváhagyás céljából
elterjesztették a belügyminiszter-
hez.

Jelenleg az alapszabály-tervezet,
szakvéleményezés végett, a kultusz-
minisztérium illetékes osztályán
van, majd pedig visszakerül a bel-
ügybe. Értesülésünk szerint a hatá-
rozat hamarosan eljut az alapítók-
hoz s az új tömörülés megkezdheti
működését. Az alakulásnak azért
is jelentősége van, mert az alapsza-
bály-tervezet szerint a jövőben
csak azoknak a cigánymuzsikusok-
nak ad működési engedélyt a rend-

őrség, akiket az egyesület felvesz
a tagjai közé.

Mint ebből is kitűnik, az alap-
szabályokat akként készítették elő,
hogy az egyesület szakosztályként
beleilleszkedik majd a leendő Ze-
nekamarába. Az új alakulásnak ép-
pen ezért statisztikai adat áll ren-
delkezésére, amely szerint jelenleg
az ország területén 10.000 cigány-
zenész muzsikál.

Ugyancsak megtették az előké-
születeket a cigányzenész szakis-
kola felállítására. Ez is régi vágya
a cigánymuzsikusoknak. A jobb pri-
mások jelenleg is zeneakadémiát
végzett muzsikusként. Az új iskolá-
ban az egész muzsikustánpótlásuk
komoly és nivós szakképzéshez és
általános zenei műveltséghez fog-
jutni.

Héthónapi börtönt kapott árdrágításért egy kenderesi baromfi-kereskedő

Szolnokról jelentik: Gönczö Ist-
ván kenderesi baromfi- és tojás-
kereskedő az elmúlt hónapban
nyolc alkalommal szállított nagyobb
mennyiségű tojást Kolozsvárra és
azt ott darabonként 44 fillérért
adta el a megengedett ár helyett,
Szőlősi Kálmán cukrásznak. Göncz-
őznek két esetben segített szállí-

tani Balog József is. Leleplezték
őket és a szolnoki törvényszék
uzsorabírója elé kerültek, aki
Gönczö Istvánt üzletszerű árdrági-
tásért nem jogerősen héthónapi
börtönre és kétszáz pengő pénz-
büntetésre ítélte, míg társa, Balog
József egyhónapi fogházat kapott
jogerősen.

Kolbász – műrostlugból

Hústalan kolbász, magas állati fehérjetartalommal

A mindennapi élet számtalan te-
rületén már annyira hozzászoktunk
az úgynevezett „pótanyagokhoz”,
hogy már talán le sem tudunk mon-
dani róluk. Nem is csoda, hiszen
sokszor ezek a pótanyagok nem-
csak úgy ahogy pótolják az eredeti-
t, hanem lényegesen jobbak ná-
luk. Most azonban a jelek szerint,
legalább is Németországban, az
ilyenfajta újdonságok hamarosan
az étlapon is polgárjogot fognak
kapni.

Cellulózemelektérmékekből kol-
bász! — az első pillanatban nem-
csak furcsának, hanem hihetetlen-
nek is tetszik, pedig alapjában véve
nem is valami titokzatos dolog. A
német kutatásnak a biológiai fehér-
jeszintézisből kiindulva sikerült el-
járást találnia a cellulóze kilúgozá-
sánál hátramaradó üledék hasznosi-
tására. Ez az eljárás az úgyneve-
zett biozin-micélium fehérjeterm-
elés, melynek lényegét a fonálgom-
bák egyik csoportjának bevonása
alkotja. Ezek a gombák magasabb-
rendű mikobák, melyek vegetatív
szervezeteket, úgynevezett micéliu-
mokat fejlesztenek. A micéliumok
már pusztán szemmel, vagy lega-
lább is csekély nagyítással látni le-
het. A biozineljárás nem kénytelen
csak egy bizonyos gombához, ha-

nem a szükségletnek megfelelően
különböző fehérjeképző képességű
gombák között választhat. A celluló-
zolúg értékesítéséhez eddig két
különösen alkalmas gombafajtát
sikerült találni, melyek titoktartás
okából Biozin I. és Biozin II. nevet
kaptak. Az elesztő előállításához
hasonló biozin-micél-
fehérjetermésnél pótlólagos tápanyagként csak
nitrogénra és foszforra van szük-
ség. A keletkezett micéliumtömeg
fonálróstszerű anyag, amelynek vi-
tartalmát egyszerű hengersizítéssel
könnyen el lehet távolítani, úgy,
hogy már csak a sejtek közötti víz-
mennyisége marad benne. Az így
kapott fehérjeanyagot szárítani sem
kell, hanem különböző fűszerek
hozzáadásával már egyszerűen kol-
bászból lehet tölteni. Ez az úgy-
nevezett „biozin-kolbász” nemcsak
az orvosi követelményeknek felel
meg, hanem íze is annyira hasonlít
a rendes húsból készült kolbászhoz,
hogy meg sem lehet különböztetni
tőle. Nagy előnye, hogy a szárítás
mellőzésével a fehérjék szokásos
értéksökkenését ily módon ki lehet
küszöbölteni, másrészt pedig az is ér-
tékes tulajdonság, hogy az állati
fehérjetartalma aránylag magas
(MN)

Szolgáltató gyógyszertárak:

- I. CSOPORT:**
ARANYKERESZT gyógyszertár, Gró-
Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Mar-
tinovich) 16-32.
KORONA gyógyszertár, Hitler Adolf-
utca 1. (Dr Rác Rezső) 13-76.
DIANA gyógyszertár, Ghillányi-u. 10.
(Sebestyén A.) 32-58.
SZENT ISVTÁN gyógyszertár, Mik-
száth Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.)
14-44.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata
szombat reggeltől a következő szom-
bat reggelig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Irodai írógépasztalt megvételre ke-
resek. Cim a kiadóban. 505
Jó hangu cimbalom olcsón eladó. —
Cim a kiadóban. 476
Eladó 3 darab befelől nyíló ablak
180x110 cm. Attila-u. 34. 479
Használt szekrények eladók. Megte-
kinthetők a reggeli órákban. Akadé-
mia-u. 8. 504
Eladó 500-as Rudge Sport Special
első motorkerékpár, kitűnő állapotban.
Megtekinthető délelőtt 9—13 óra, Kapis-
trán-ter 4. 498
Kombinált szoba, konyha, rekamiér
eladó. Verő asztalos, Kupcinus-u. 11.
Szóna- és szalmaprést megvételre
keresek. Cim a kiadóban. 511
Teljesen új, barna-drapp oltos sza-
lag-nidkül eladó. Cim a kiadóban. 508
A Zöldkeresztes Egészségvédelmi
Szolgálat jó állapotban levő előszoba-
szekrényt és varrógépet keres megvé-
telre. Címeket kérjük leadni Szabó
gondnoknál: Sal Ferenc-utca 12,
gyorsíróiskola. Telefon 29—78. 506

Allást nyec

- Jó bizonyítvánnyal minden es főzőnő
felvétetik. Ritoók Zsigmond-u. 15.
Andriska. 510
Szoftatós dadát keresek azonnalra.
Cim a kiadóban. 502
Keresek azonnalra szobaleányt és
szakácsnét. Cim a kiadóban. 501
Acs tanuló felveszek, jó családból.
Pénzes, Kaszárnya-u. 17. 509
Ügyes gép. és gyorsíró, valamint
könyvelőnőt felvesz a Bihar megyei
Aruforgalmi Szövetkezet, Belezna-
y Atal-u. 1. 507

Különcféle

- Fertőtlenítést, poloska, mely és min-
dennemű frézék irtását 38 évi gyakor-
lattal vállalja. Varga, Dankó Pista-utca
6. Telefon 27—56. 313
Paragazzal poloskát, molyt, petét
mindenből felelősséggel irtja. Csutorás
Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Jugallan

- Eladó több beköltözhető magánhá-
z, bérház és üzletház, telkek, szőlők. Ta-
tanyé, Szigligeti-u. 12. 493
2 szobás magánházat megvételre ke-
resek. Címeket a kiadóba kérek. 409

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
igazgató, a

Készült a Szent László-nyomda r. t.
körtorgogépen. Nagyvárad, Szilagy-
Dezső-utca 5. szám.